

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาระดับความเครียดและปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นโรงพยาบาลขนาด 250 เตียงขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถามที่ส่งให้กับพยาบาลกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 208 ชุด ได้รับความร่วมมือในการตอบกลับ 178 ชุด (โรงพยาบาลบางมดและโรงพยาบาลเซ็นทรัลห้วยสัไม่อนุญาตให้เก็บข้อมูล) ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และนำเสนอเป็น 4 ตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของพยาบาลห้องฉุกเฉิน จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษาสูงสุด การศึกษาในปัจจุบัน สถานภาพสมรส รายได้ประจำต่อเดือน รายได้พิเศษต่อเดือน โรคประจำตัว ประวัติการใช้ยา/สารเสพติด

ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ รายได้ครอบครัวต่อเดือน สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความรับผิดชอบต่อครอบครัว

ปัจจัยด้านที่ทำงาน ได้แก่ ระยะเวลาที่ทำงานที่ทำงานในโรงพยาบาลแห่งนี้ จำนวนเตียงของโรงพยาบาล จำนวนชั่วโมงทำงานต่อ 1 เวน จำนวนสถานที่ทำงานในปัจจุบัน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความเครียด สาเหตุและอาการความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน จากแบบสอบถามความเครียดสวนปรุง ชุด 60 ข้อ (SPST-60) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ระดับความไวต่อความเครียด (ระดับความเครียด)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยสาเหตุของความเครียด

ตอนที่ 3 อาการของความเครียด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาล สาเหตุและอาการความเครียดกับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ตอนที่ 4

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถอธิบายความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
Mean	แทน -	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	แทน	ค่า chi-square test
df	แทน	องศาอิสระ
p-value	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของสถิติที่ใช้ทดสอบ
constant	แทน	ค่าคงที่ของสมการทำนาย
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
B	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนายซึ่งทำนายในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนายซึ่งทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
S.E. B	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ (N = 178)		
ชาย	16	9.0
หญิง	162	91.0
อายุ (N = 178)		
20-30 ปี	128	71.9
31-40 ปี	43	24.2
41-50 ปี	7	3.9
Mean = 28.84 , S.D. = 5.441 ,Min = 22, Max = 50		
เชื้อชาติ (N = 178)		
ไทย	178	100.0
ศาสนา (N = 178)		
พุทธ	173	97.2
คริสต์	3	1.7
อิสลาม	2	1.1
ระดับการศึกษาสูงสุด (N = 178)		
ปริญญาตรี	174	97.8
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.2

ตารางที่ 4 (ต่อ) จำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษาในปัจจุบัน (N = 178)		
ไม่ได้เรียนต่อ / ทำงานอย่างเดียว	162	91.0
เรียนและทำงาน	16	9.0
สถานภาพสมรส (N = 178)		
โสด	138	77.5
สมรส	36	20.2
หม้าย	2	1.1
หย่า	2	1.1
รายได้ประจำต่อเดือน (N = 163) **		
10000-20000	128	71.9
20001-30000	31	17.4
30001-40000	3	1.7
Mean = 19012.13, S.D. = 4844.81, Min = 10000, Max = 38000		
รายได้พิเศษต่อเดือน (N = 163) **		
- ไม่มี	60	33.7
- มี		
1000-5000	33	32.04
5001-10000	52	50.49
10001-15000	11	10.68
>15000	7	6.79
Mean = 10045.63, S.D. = 11005.47, Mode=10000, Min = 1000, Max = 100000		

ตารางที่ 4 (ต่อ) จำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรคประจำตัว (N = 178)		
มีโรคประจำตัว	29	16.3
ไม่มีโรคประจำตัว	149	83.7
การใช้ยา / สารเสพติด (N = 178)		
มียาที่ใช้ประจำ	16	9.0
ใช้สารเสพติด	0	0.0
ไม่มี	162	91.0
รายได้ครอบครัวต่อเดือน (N = 124)**		
10000-20000	19	10.7
20001-30000	36	20.2
30001-40000	31	17.4
40001-50000	22	12.4
>50000	16	9.0
Mean = 42629.03, S.D. = 39889.94, Min = 14500, Max = 350000		
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (N = 178)		
ไม่มีปัญหา	96	53.9
มีปัญหาเป็นบางครั้ง	79	44.4
มีปัญหามาก	3	1.7
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (N = 178)		
ไม่มี	23	12.9
มีน้อย	35	19.7
มีปานกลาง	70	39.3
มีมาก	50	28.1

ตารางที่ 4 (ต่อ) จำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ทำงานในรพ. (N = 178)		
3 เดือน - น้อยกว่า 1 ปี	17	9.6
1 - น้อยกว่า 6 ปี	112	62.9
6 - 10 ปี	36	20.2
> 10 ปี	13	7.3
Mean = 53.44 เดือน , S.D. = 56.60 เดือน, Median = 3 ปี , Mode=1 ปี, Min = 3 เดือน, Max = 30ปี		
จำนวนเตียงของโรงพยาบาล (N = 178)		
250-350	91	51.1
351-450	38	21.3
451-500	49	27.5
จำนวนชั่วโมงทำงานต่อเวอร์ (N = 178)		
8 ชั่วโมง	137	77.0
9 ชั่วโมง	36	20.2
12 ชั่วโมง	5	2.8
Mean = 8.31 , S.D. = 0.746, Median = 8		
จำนวนสถานที่ทำงานในปัจจุบัน (N = 178)		
ทำงานที่เดียว	157	88.2
ทำงานมากกว่า 1 แห่ง	21	11.8
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (N = 178)		
มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน	10	5.6
ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน	168	94.4

ตารางที่ 4 (ต่อ) จำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน (N = 178)		
มีปัญหากับหัวหน้างาน	5	2.8
ไม่มีปัญหากับหัวหน้างาน	173	97.2

**N ไม่เท่ากับ 178 เนื่องจากข้อมูลในแบบสอบถามไม่สมบูรณ์

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 91.0 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 28.84 ปี ทั้งหมดมีเชื้อชาติไทย ส่วนใหญ่เป็นศาสนาพุทธร้อยละ 97.2 มีระดับการศึกษาสูงสุดเป็นปริญญาตรีร้อยละ 97.8 ปัจจุบันทำงานอย่างเดียวไม่ได้เรียนต่อคิดเป็นร้อยละ 91.0 เป็นโสดร้อยละ 77.5 มีรายได้ประจำต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 19012.13 บาท/เดือน กลุ่มที่ไม่มีรายได้พิเศษต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 33.7 และกลุ่มที่มีรายได้พิเศษต่อเดือนร้อยละ 66.3 โดยมีรายได้พิเศษเฉลี่ยเท่ากับ 10045.63 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 83.7 ไม่มียาที่ใช้ประจำและไม่ใช้สารเสพติดคิดเป็นร้อยละ 91.01 ส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 42629.03 บาท ไม่มีปัญหาเศรษฐกิจครอบครัวร้อยละ 53.9 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวปานกลางร้อยละ 39.3 ส่วนใหญ่ทำงานในโรงพยาบาลแห่งนั้น 1ปี อายุงานน้อยที่สุดคือ 3 เดือนและมากที่สุดคือ 30 ปี ส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงทำงานต่อเวรเฉลี่ยเท่ากับ 8.31 ชั่วโมง สถานที่ทำงานมีที่เดียวคิดเป็นร้อยละ 88.2 และส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานคิดเป็นร้อยละ 94.4 และ 97.2 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความเครียด สาเหตุและอาการความเครียดในการปฏิบัติงานของ
พยาบาลห้องฉุกเฉิน

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของพยาบาลห้องฉุกเฉินจำแนกตามระดับความเครียด
(N = 178)

ความไวต่อความเครียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เครียดน้อย	33	18.5
เครียดปานกลาง	64	36.0
เครียดมาก	51	28.7
เครียดรุนแรง	30	16.9

จากตารางที่ 5 พบว่า พยาบาลส่วนใหญ่มีความเครียดระดับปานกลางจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา คือเครียดมากจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 เครียดน้อยมีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และมีความเครียดในระดับรุนแรงน้อยที่สุดจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 ตามลำดับ โดยคะแนนความเครียดมีค่า Mean = 27.3, S.D. = 7.92



ตารางที่ 6 ระดับความเครียด สาเหตุและค่าเฉลี่ยของคะแนนสาเหตุความเครียด (N = 178)

สาเหตุ ความเครียด	เครียดน้อย	เครียดปานกลาง	เครียดมาก	เครียดรุนแรง	Mean	S.D.
	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)		
งาน	49 (27.5)	84 (47.2)	42 (23.6)	3 (1.7)	18.6	5.15
เรื่องส่วนตัว	65 (36.5)	81 (45.5)	26 (14.6)	6 (3.4)	8.81	3.11
ครอบครัว	19 (1.7)	104 (58.4)	48 (7.0)	7 (3.9)	5.93	3.82
สังคม	46 (25.8)	84 (47.2)	45 (25.3)	3 (1.7)	4.12	1.95
สิ่งแวดล้อม	7 (3.9)	80 (44.9)	77 (43.3)	14 (7.9)	7.96	3.59
เงิน	33 (18.5)	71 (39.9)	62 (34.8)	12 (6.7)	7.62	3.32
คะแนนรวม	21 (11.8)	92 (51.7)	54 (30.3)	11 (6.2)	53.06	15.11
ทุกสาเหตุ						

จากตารางที่ 6 พบว่าพยาบาลที่มีความเครียดน้อยส่วนใหญ่มีสมาเหตุมาจากเรื่องส่วนตัวมากที่สุดจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 พยาบาลที่มีความเครียดปานกลางส่วนใหญ่มีสมาเหตุมาจากเรื่องครอบครัวมากที่สุดจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 พยาบาลที่มีความเครียดมากส่วนใหญ่มีสมาเหตุมาจากเรื่องสิ่งแวดล้อมมากที่สุดจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 และพยาบาลที่มีความเครียดรุนแรงส่วนใหญ่มีสมาเหตุมาจากเรื่องสิ่งแวดล้อมมากที่สุดจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนสาเหตุความเครียดในแต่ละด้าน จะพบว่า ปัจจัยสาเหตุความเครียดด้านการงาน เรื่องส่วนตัว เรื่องครอบครัว เรื่องสังคม และเรื่องเงิน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยสาเหตุความเครียดทางด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดอยู่ในระดับสูงกว่าปานกลางเล็กน้อย คือ Mean = 7.96 , S.D. = 3.59

ตารางที่ 7 ระดับความเครียด อาการและค่าเฉลี่ยของคะแนนอาการความเครียด (N =178)

อาการ	เครียดน้อย		เครียดปานกลาง		เครียดมาก		เครียดรุนแรง		Mean	S.D.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความเครียด	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)			
ระบบกล้ามเนื้อ	49	(27.5)	74	(41.6)	48	(27.0)	7	(3.9)	6.56	3.17
ระบบ PNS	24	(13.5)	67	(37.6)	79	(44.4)	8	(4.5)	4.65	2.87
ระบบ SNS	22	(12.4)	66	(37.1)	73	(41.0)	17	(9.6)	5.08	3.31
อารมณ์	31	(17.4)	68	(38.2)	70	(39.3)	9	(5.1)	9.07	4.47
ความคิด	55	(30.9)	78	(43.8)	36	(20.2)	9	(5.1)	5.33	3.29
ระบบต่อมไร้ท่อ	17	(9.6)	49	(27.5)	79	(44.4)	33	(18.5)	6.25	3.97
ระบบภูมิคุ้มกัน	16	(9.0)	42	(23.6)	89	(50.0)	31	(17.4)	6.65	4.05
คะแนนรวม	18	(10.1)	54	(30.3)	65	(36.5)	41	(23.0)	43.60	20.74
ทุกอาการ										

จากตารางที่ 7 พบว่า พยาบาลที่มีความเครียดรุนแรงส่วนใหญ่มีอาการทางระบบต่อมไร้ท่อมากที่สุด คือจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และพยาบาลที่มีความเครียดมากส่วนใหญ่มีอาการทางระบบภูมิคุ้มกันมากที่สุด คือจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พยาบาลที่มีความเครียดปานกลางส่วนใหญ่มีอาการทางความคิดมากที่สุด คือจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 และพยาบาลที่มีความเครียดน้อยส่วนใหญ่มีอาการทางความคิดมากที่สุด คือจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนอาการความเครียดในแต่ละด้าน จะพบว่า อาการความเครียดทางด้านระบบกล้ามเนื้อและทางความคิด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอาการความเครียดทางด้านระบบประสาท PNS มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดอยู่ในระดับสูงกว่าปานกลางเล็กน้อย และอาการความเครียดทางด้านระบบประสาท SNS ด้านอารมณ์ ระบบต่อมไร้ท่อและระบบภูมิคุ้มกันมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดอยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาล สาเหตุและอาการ
ความเครียดกับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับระดับความเครียดในการ
ปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้ chi-square

ลักษณะทั่วไป ของพยาบาล (N=178)	ระดับความเครียด				χ^2	P-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รุนแรง		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
เพศ						
ชาย	2(12.5)	4(25.0)	9(56.3)	1(6.3)	6.779	0.079
หญิง	31(19.1)	60(37.0)	42(25.9)	29(17.9)		
อายุ						
20-30	19(14.8)	47(36.7)	37(28.9)	25(19.5)	6.472	0.372
31-40	13(30.2)	14(32.6)	12(27.9)	4(9.2)		
41-50	1(14.3)	3(42.9)	2(28.6)	30(17.3)		
ศาสนา						
พุทธ	32(18.5)	62(35.8)	49(28.3)	30(17.2)	4.700	0.583
คริสต์	1(50.0)	1(33.3)	2(66.7)	-		
อิสลาม	-	1(50.0)	-	-		
ระดับการศึกษา						
ปริญญาตรี	32(18.4)	63(36.2)	49(28.2)	30(17.2)	1.569	0.666
สูงกว่าปริญญาตรี	1(25.0)	1(25.0)	2(50.0)	-		
การศึกษาในปัจจุบัน						
ไม่ได้เรียนต่อ	29(17.9)	58(35.8)	47(29.0)	28(17.3)	0.687	0.876
เรียนต่อและทำงาน	4(25.0)	6(37.5)	4(25.0)	2(12.5)		

ตารางที่ 8 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับระดับความเครียด
ในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้ chi-square

ลักษณะทั่วไป ของพยาบาล (N=178)	ระดับความเครียด					
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รุนแรง	χ^2	P-value
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
สถานภาพสมรส						
โสด	20(14.5)	53(38.4)	41(29.7)	24(17.4)	16.125	0.064
แต่งงาน	10(27.8)	11(30.6)	10(27.8)	5(13.9)		
หม้าย	2(100.0)	-	-	-		
หย่า	1(50.0)	-	-	1(50.0)		
รายได้ประจำ/เดือน						
10000-20000	24(18.8)	46(35.9)	35(27.3)	23(18.0)	4.792	0.571
20001-30000	5(16.1)	10(32.3)	13(41.9)	3(9.7)		
30001-40000	1(33.3)	1(33.3)	-	1(33.3)		
รายได้พิเศษ/เดือน						
ไม่มี	13(21.7)	24(40.0)	13(21.7)	10(16.7)	17.887	0.119
1000-5000	9(27.3)	7(21.2)	11(33.3)	6(18.2)		
5001-10000	7(13.5)	20(38.5)	19(36.5)	6(11.5)		
10001-15000	-	3(27.3)	3(27.3)	5(45.5)		
>15000	1(14.3)	4(57.1)	2(28.6)	-		
โรคประจำตัว						
มีโรคประจำตัว	3(10.3)	10(34.5)	10(34.5)	6(20.7)	1.989	0.575
ไม่มีโรคประจำตัว	30(20.1)	54(36.2)	41(27.5)	24(16.1)		

ตารางที่ 8 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับระดับความเครียด
ในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้ chi-square

ลักษณะทั่วไป ของพยาบาล (N=178)	ระดับความเครียด					χ^2	P-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รุนแรง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้ยา / สารเสพติด							
มียาที่ใช้ประจำ	3(18.8)	49(25.0)	7(43.8)	2(12.5)	2.184	0.535	
ใช้สารเสพติด	-	-	-	-			
ไม่มีทั้ง 2 อย่าง	30(18.5)	60(37.0)	44(27.2)	28(17.3)			
รายได้ครอบครัว/เดือน							
10000-20000	2(10.5)	7(36.8)	5(26.3)	5(26.3)	19.432	0.079	
20001-30000	7(19.4)	14(38.9)	8(22.2)	7(19.4)			
30001-40000	4(12.9)	7(22.6)	16(51.6)	4(12.9)			
40001-50000	6(27.3)	8(36.4)	5(22.7)	3(13.6)			
>50000	4(25.0)	10(62.5)	2(12.5)	-			
เศรษฐกิจครอบครัว							
ไม่มีปัญหา	22(22.9)	37(38.5)	21(21.9)	16(16.7)	7.710	0.260	
มีปัญหาบางครั้ง	11(13.9)	26(32.9)	28(35.4)	14(17.7)			
มีปัญหามาก	-	1(33.3)	2(66.7)	-			
ความรับผิดชอบ ครอบครัว							
ไม่มี	4(17.4)	9(39.1)	5(21.7)	5(21.7)	5.534	0.785	
มีน้อย	5(14.3)	14(40.0)	13(37.1)	3(8.6)			
มีปานกลาง	13(18.6)	26(37.1)	17(24.3)	14(20.0)			
มีมาก	11(22.0)	15(30.0)	16(32.0)	8(16.0)			

ตารางที่ 8 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับระดับความเครียด
ในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้ chi-square

ลักษณะทั่วไป ของพยาบาล (N=178)	ระดับความเครียด					χ^2	P- value
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รุนแรง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ระยะเวลาทำงานใน รพ.							
< 5 ปี	23(18.0)	48(37.5)	36(28.1)	21(16.4)	0.481	0.923	
>= 5 ปี	10(20.0)	16(32.0)	15(30.0)	9(18.0)			
จำนวนเตียง							
250-350	18(19.8)	33(36.3)	25(27.5)	15(16.5)	0.937	0.988	
351-450	8(21.1)	13(34.2)	11(28.9)	6(15.8)			
451-500	7(14.3)	18(36.7)	15(30.6)	9(18.4)			
ชั่วโมงทำงานต่อเวร							
< หรือเท่ากับ 8 ชั่วโมง	27(19.7)	47(34.3)	38(27.7)	25(18.2)	1.747	0.626	
> 8 ชั่วโมง	6(14.6)	17(41.5)	13(31.7)	5(12.2)			
จำนวนสถานที่ทำงาน แห่งเดียว	31(19.7)	58(36.9)	42(26.8)	26(16.6)	3.150	0.369	
มากกว่า 1 แห่ง	2(9.5)	6(28.6)	9(42.9)	4(19.0)			
ความสัมพันธ์กับเพื่อน มีปัญหา	-	3(30.0)	2(20.0)	5(50.0)	9.252	0.026*	
ไม่มีปัญหา	33(16.9)	61(36.3)	49(29.2)	25(14.9)			
ความสัมพันธ์กับหัวหน้า มีปัญหาเกี่ยวกับหัวหน้างาน	1(20.0)	1(20.0)	2(40.0)	1(20.0)	0.632	0.889	
ไม่มีปัญหากับหัวหน้างาน	32(18.5)	63(36.4)	49(28.3)	29(16.8)			

จากตารางที่ 8 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินโดยใช้สถิติ chi-square พบว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา การศึกษาในปัจจุบัน สถานภาพสมรส รายได้ประจำต่อเดือน รายได้พิเศษต่อเดือน โรคประจำตัว ประวัติการใช้ยา/ สารเสพติด รายได้ครอบครัวต่อเดือน สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ระยะเวลาที่ทำงานในโรงพยาบาล จำนวนชั่วโมงทำงานต่อเวร จำนวนเตียงของโรงพยาบาล จำนวนสถานที่ทำงาน และความสัมพันธ์กับหัวหน้างานไม่มี ความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

เมื่อแบ่งระดับความเครียดเป็น 2 กลุ่ม คือ น้อยและปานกลางกับมากและรุนแรง และทดสอบความสัมพันธ์กับข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติ chi-square พบว่า ข้อมูลทั่วไปไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อแบ่งระดับความเครียดเป็น 2 กลุ่ม คือ น้อยและปานกลางกับมากและรุนแรง และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุความเครียดกับระดับความเครียดโดยใช้สถิติ chi-square พบว่า สาเหตุความเครียดด้านการเงินมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 9.945$, p-value = 0.002)

เมื่อแบ่งระดับความเครียดเป็น 2 กลุ่ม คือ น้อยและปานกลางกับมากและรุนแรง และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาการความเครียดกับระดับความเครียดโดยใช้สถิติ chi-square พบว่าอาการความเครียดด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 7.518$, p-value = 0.006)

เมื่อแบ่งระดับความเครียดเป็น 2 กลุ่ม คือ รวมความเครียดระดับ น้อย ปานกลางและมากให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันและอีกกลุ่มเป็นความเครียดระดับรุนแรงและทดสอบความสัมพันธ์กับข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติ chi-square พบว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 8.307$, p-value = 0.004)

เมื่อแบ่งระดับความเครียดเป็น 2 กลุ่ม คือ รวมความเครียดระดับ น้อย ปานกลางและมากให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันและอีกกลุ่มเป็นความเครียดระดับรุนแรง แล้วทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุความเครียดกับระดับความเครียดโดยใช้สถิติ chi-square พบว่าสาเหตุความเครียดแต่ละด้านไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อแบ่งระดับความเครียดเป็น 2 กลุ่ม คือ รวมความเครียดระดับ น้อย ปานกลางและ มากให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันและอีกกลุ่มเป็นความเครียดระดับรุนแรง แล้วทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างอาการความเครียดกับระดับความเครียดโดยใช้สถิติ chi-square พบว่า อาการ ความเครียดด้านระบบต่อมไร้ท่อมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของ พยาบาลห้องฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 8.125$, p-value = 0.005)

ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับคะแนนความเครียดใน การปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้สถิติ t-test

ลักษณะทั่วไปของพยาบาล	จำนวน (คน)	Mean	S.D.	t	P-value
เพศ					
ชาย	16	28.82	6.44	1.770	0.419
หญิง	162	27.13	8.05		
ระดับการศึกษา					
ปริญญาตรี	174	27.31	7.98	0.555	0.745
สูงกว่าปริญญาตรี	4	26.00	5.66		
การศึกษาในปัจจุบัน					
ไม่ได้เรียนต่อ	162	27.41	7.89	0.015	0.479
เรียนต่อและทำงาน	16	25.94	8.29		
โรคประจำตัว					
มี	29	28.03	6.98	0.869	0.577
ไม่มี	149	27.13	8.12		
จำนวนสถานที่ทำงาน					
1 แห่ง	157	27.02	7.88	0.026	0.229
มากกว่า 1 แห่ง	21	29.24	8.15		

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับคะแนนความเครียด
ในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้สถิติ t - test

ลักษณะทั่วไปของพยาบาล	จำนวน (คน)	Mean	S.D.	t	P-value
จำนวนชั่วโมงทำงานต่อเวร					
<= 8 ชั่วโมง	10	33.70	9.18	0.505	0.762
> 8 ชั่วโมง	168	26.90	7.71		
ระยะเวลาที่ทำงานใน รพ.					
น้อยกว่า 5 ปี	128	27.34	7.96	0.024	0.883
ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป	50	27.14	7.90		
สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน					
มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน	10	33.70	9.18	1.421	0.008*
ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน	168	26.90	7.71		
ความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน					
มีปัญหาเกี่ยวกับหัวหน้างาน	5	26.80	6.06	0.309	0.891
ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับหัวหน้างาน	173	27.29	7.98		

จากตารางที่ 9 เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินโดยใช้สถิติ t - test พบว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในกลุ่มที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงานและกลุ่มที่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินโดยใช้ Pearson Correlation Coefficiency

ลักษณะทั่วไปของพยาบาล	คะแนนความเครียด	
	r	p-value
อายุ	-0.111	0.141
รายได้ประจำต่อเดือน	-0.001	0.989
รายได้พิเศษต่อเดือน	0.035	0.661
รายได้ครอบครัวต่อเดือน	-0.118	0.193
ระยะเวลาที่ทำงานใน รพ.	-0.011	0.889
จำนวนเตียงของโรงพยาบาล	0.026	0.727
จำนวนชั่วโมงทำงานต่อเวร	-0.040	0.597

จากตารางที่ 10 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของพยาบาลกับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินโดยใช้ Pearson Correlation Coefficiency พบว่า ลักษณะทั่วไปของพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุความเครียดกับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้ Pearson Correlation Coefficiency

สาเหตุความเครียดของพยาบาล	คะแนนความเครียด	
	r	p-value
เรื่องงาน	0.151*	0.044
เรื่องส่วนตัว	0.117	0.121
เรื่องครอบครัว	0.073	0.335
เรื่องสังคม	0.126	0.093
เรื่องสิ่งแวดล้อม	0.122	0.105
เรื่องการเงิน	0.183*	0.015

* Correlation is significant at the 0.05 (2-tailed)

** Correlation is significant at the 0.01 (2-tailed)

จากตารางที่ 11 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุความเครียดจำแนกรายด้านกับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้ Pearson Correlation Coefficiency พบว่า ปัจจัยสาเหตุความเครียดเรื่องงานและเรื่องเงินมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาการของความเครียดกับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน โดยใช้ Pearson Correlation Coefficiency

อาการความเครียดของพยาบาล	คะแนนความเครียด	
	r	p-value
ระบบกล้ามเนื้อ	0.089	0.240
ระบบประสาทพาราซิมพาเทติก(PNS)	0.087	0.245
ระบบประสาทซิมพาเทติก(SNS)	0.030	0.694
อารมณ์	0.117	0.119
ความคิด	0.066	0.381
ระบบต่อมไร้ท่อ	-0.044	0.562
ระบบภูมิคุ้มกัน	0.008	0.919

* Correlation is significant at the 0.05 (2-tailed)

** Correlation is significant at the 0.01 (2-tailed)

จากตารางที่ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาการของความเครียดจำแนกเป็นระบบกับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินพบว่า อาการของความเครียดแต่ละด้านไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถอธิบายความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผู้วิจัยเลือกตัวแปรอิสระจากความเป็นไปได้ทางทฤษฎีและจากการวิเคราะห์เบื้องต้นของตัวแปรที่ละคู่ โดยใน Model แรก อาศัยจุดตัดที่ $p = 0.10$ ไปวิเคราะห์ด้วย Multiple Linear Regression โดยวิธี Enter ดังตารางที่ 13 ต่อมาเลือกตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.05$ ออกจาก Model แรกทีละตัว จนได้ Model สุดท้ายซึ่งเสนอตั้งสมการ และตารางที่ 14

ตารางที่ 13 ตัวแปรที่สามารถอธิบายความเครียดและสาเหตุความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน Model 1 (N = 178)

ตัวแปร	B	S.E. B	β	t	Sig.
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	-7.414	2.511	-.216	-2.953	0.004
ความเครียดจากงาน	0.110	0.123	0.072	0.897	0.371
ความเครียดทางการเงิน	0.423	0.192	0.177	2.201	0.029
Constant	29.006	3.232		8.975	.000

R = 0.293 R² = 0.086 S.E. est. = 7.639 F = 5.456 p - value < 0.001

ตารางที่ 14 ตัวแปรที่สามารถอธิบายความเครียดและสาเหตุความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน Model สุดท้าย (N =178)

ตัวแปร	B	S.E.B	β	t	Sig.
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	-7.597	2.501	-.221	-3.038	0.003
ความเครียดทางการเงิน	0.495	0.174	0.207	2.844	0.005
Constant	30.680	2.637		11.663	.000
R = 0.286 R ² = 0.082 S.E. est. = 7.634 F = 7.790 p - value < 0.001					

จากตารางที่ 14 เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วย Multiple Linear Regression โดยวิธี Enter พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและปัจจัยทางด้านการเงิน มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินได้มากที่สุด คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและรองลงมาคือปัจจัยทางด้านการเงิน

สมการความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นโรงพยาบาลขนาด 250 เตียงขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 30.68 - 7.597 X_1 + 0.495 X_2$$

$$Y = \text{ความเครียดของพยาบาลในการปฏิบัติงานในห้องฉุกเฉิน}$$

$$X_1 = \text{ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน}$$

$$X_2 = \text{ปัจจัยทางด้านการเงิน}$$